

هَذَا نِعْمَةٌ مِنَ رَبِّكَ

لَا تُنْسُوا نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمَ عَلَيْكَ

أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْكَ بِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ

وَالْحَقِيقَاتِ وَالْحَقِيقَاتِ وَالْحَقِيقَاتِ

وَالْحَقِيقَاتِ وَالْحَقِيقَاتِ وَالْحَقِيقَاتِ

وَالْحَقِيقَاتِ وَالْحَقِيقَاتِ وَالْحَقِيقَاتِ

وَالْحَقِيقَاتِ وَالْحَقِيقَاتِ وَالْحَقِيقَاتِ

وَالْحَقِيقَاتِ وَالْحَقِيقَاتِ وَالْحَقِيقَاتِ

وَالْحَقِيقَاتِ وَالْحَقِيقَاتِ وَالْحَقِيقَاتِ

وَالْحَقِيقَاتِ وَالْحَقِيقَاتِ وَالْحَقِيقَاتِ

وَالْحَقِيقَاتِ وَالْحَقِيقَاتِ وَالْحَقِيقَاتِ

وَالْحَقِيقَاتِ وَالْحَقِيقَاتِ وَالْحَقِيقَاتِ

وَالْحَقِيقَاتِ وَالْحَقِيقَاتِ وَالْحَقِيقَاتِ

وَالْحَقِيقَاتِ وَالْحَقِيقَاتِ وَالْحَقِيقَاتِ

وَالْحَقِيقَاتِ وَالْحَقِيقَاتِ وَالْحَقِيقَاتِ

وَالْحَقِيقَاتِ وَالْحَقِيقَاتِ وَالْحَقِيقَاتِ

وَالْحَقِيقَاتِ وَالْحَقِيقَاتِ وَالْحَقِيقَاتِ

وَالْحَقِيقَاتِ وَالْحَقِيقَاتِ وَالْحَقِيقَاتِ

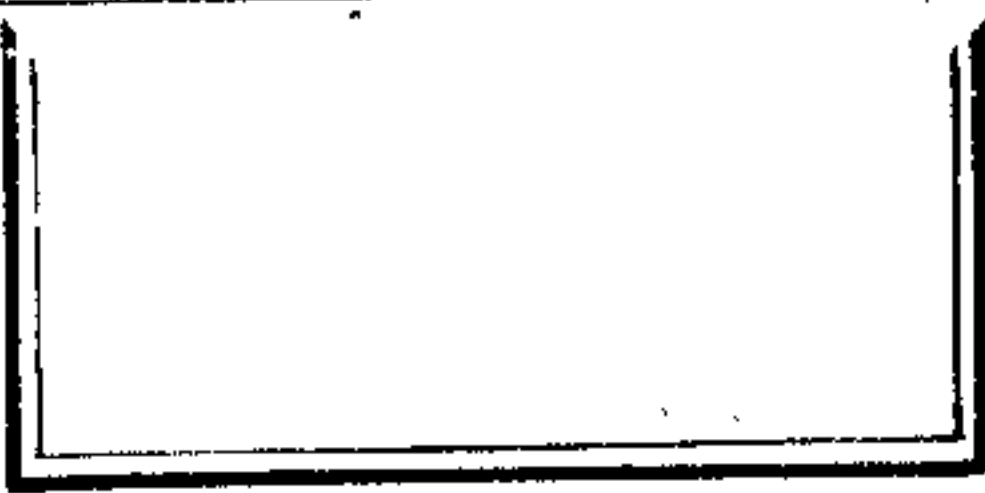
وَالْحَقِيقَاتِ وَالْحَقِيقَاتِ وَالْحَقِيقَاتِ

وَالْحَقِيقَاتِ وَالْحَقِيقَاتِ وَالْحَقِيقَاتِ

وَالْحَقِيقَاتِ وَالْحَقِيقَاتِ وَالْحَقِيقَاتِ

وَالْحَقِيقَاتِ وَالْحَقِيقَاتِ وَالْحَقِيقَاتِ

وَالْحَقِيقَاتِ وَالْحَقِيقَاتِ وَالْحَقِيقَاتِ

بسم الله الرحمن الرحيم

زکانه خداوند با اندازه نیروی که بزبان و جبهه کرامت فرموده است تریابی پایان ستایش و سجود و در نور طاقی که
 بر بیان و ناطقه عنایت نموده است رسول ترا و اهل و صحاب او را بیکلک نیایش و در و در راه لطف
 پذیر و بجزارت تصور با منیر گیر پس از قدح آرز و بخون زده بزم ایجاد سید محمود جهانگیر نگری شخلص آید
 میکشان خمخانه خیال را حلاک علیهم باوده اشامان میکند و فکرت را فروده سمرستی بدام که سر جوش باوده
 پند زور بشیر از از نم برین شجویه در شیشه جا کرده است و بگوریه افسرده بلجان شور شیم ساز شور افکنی
 انجمنها باوده نیست که سروران پنج نماز ز پی دار و در نشاط آن اندوه پیشیانی بی پایان آرد و شراب خامه
 رسای مصطفی نخست که نشه آن جاوید سورت و کیفیت آن از افعال و در مستیش همه نوش است
 و مخیش همه نوش بیغ منتخب و این سگانه یگانه شمس و زمر که سخن طراز است و قنار المتاخین و غیر المته فزین
 میرا صال شیراز است که اول به توج ثالث رسول الله شعر حضرت شیخ سعدی و دوم بطرز لسان الغیب بنده
 خواجهر حافظ و سوم بطرز خاص خودش رقم فرموده و در میخانه بخوش معانی بر ریشه حر لیاق دریا نوش بزم
 سخن دلی را یگان کشوده سبانی این ذوق افزا شراب و ساعی این دلربا انتخاب سخن فهم سخندان مقدم
 شعرای زبان عالیجناب میاید انتساب مولوی ابو محمد عبدالغفور خان بهادر نسیخ دوم فیضیه را نامزم که درین کار
 عجب ساحری بکار برده غلط کرده طرفه بد بهیای نموده جرعه کشان خمستان انکار ازین شراب عاشقانه در شوش

باوہ نم بگانه سب چون بفضیافت دل و دلبخ پر از زنده و یا بند که جناب وی چه نایه و باه کلمه فہم سخن شناسی
داوہ است و چه فتنہ با گردن فہم و الہمی نمادہ الحق اگر چه شعر گفتن و مہارت این فریورین خیلے دشوار است
شعر فہمیدن و بذاق سخن سیدن دشوار تر است و این مہارت عظمی کہ تعلق با شناسندہ اقسامے گوناگون و
طرز نامے بوقلمون دار و از شعر ہم کمتر کے رہیں چنانچہ غنی کشمیری پر وہ از روستے این از میکشاید بجاگیری سزاید

شعر

شعر گفتن بہ زور سختن بود   ایک فہمیدن بہ از گفتن بود

این کشتی سرجوش باوہ سعانی بنام تاریخی سفینہ منتخب موسوم شد و داروہ ہر حرفش جام
سرشاری از ریشق ختم چشم حریفان چون بر سایہاے نشہ این سے و آتشہ بکشم روشنی و ماغ پروازند

بافرا موشی نسا زند و بدعای خیری نوازند

قطعه

<p>صلاسے عام زمین منشا ہر حریفان را کہ ہست بلکہ ناز بشن و صد بستان را مبارک از قلمین گروہ یاران را طواف نقطہ سنجیر از لہر شردان را کہ داوہ ہر در قش جسلوہ یوسفستان را وسیلہ شرف صد ہزار دیوان را کہ نیست از زشش ہر یانگیش صد کان را سرورستی جاوید ملت اخوان را کہ سے سر زو بوجویش غور گیہان ہا یکوزہ کوشش او جاسے وادم عثمان را بود سواد و عرفش سخن شناسان را</p>	<p>بجورے نوشتے سحرش باوہ سشیر از سے دو آتشہ را بشیشہ نگرند یہ نوید منتخب نظم سنج و ضبال سنخوریکہ بین و وجود او شدہ است دہند دل ز کھن خویش و الہان سخن برند مفت ز اوراق چند سببے ز حمت تبارک اللہ ازین درج گوہر مضمون ز فیض سائے این باوہ حضرت تسانج امام اہل سخن مقتدا سے نکتہ رسان ز سے سلیقہ شالیہ سخن سے فہمے ہریشہ سر رہ چشم قبول سے آزاد</p>
---	---

اشعار منتخب میرزا وصال شیرازی

بغیر دیر مفسان دل ندرید جاسے را
 وفا کنسند کہ ہیگانہ آشنا سازند
 چشم وفا از کہ بقوان دوا شستن
 زخم چو از تست بندار دزیان
 ہر چہند در دور جہان نایاب باشد خرمے
 میروز آب آتش ہے این خود عجب بود وصال
 بیم زوال نیستت اسے شاہ ملک حسن
 اہم گواہ سوز دل آمد وے چو سوز
 خود آن مجال کو کہ ہو کسم جمال دوست
 چرا چون شمع شہزاد پائسوز مہر آتش غیرت
 تا قامت بلندت مارا بلا ہے چہین شد
 سہم زابوقت خور کہ حکیمان ستودہ اند
 مرا از توبہ ساقے توبہ دادے
 آنکہ چون جان بدل خستہ نہا نسبت مرا
 خدا کند کہ مرا آسمان نباشد باز
 شوق و یار لیلیم جانب نجدے کشد
 شد نصیب از تیغ او کامیکہ در دل دوا شتم
 از غیر پرستہ محفل او
 بر لب کچی چون بناب عالم است
 حرف تکنے زان لب شیرین کیوے

کہ فرق سے تنہد از شمع گداسے را
 ترا چہ شد کہ نے پر سے آشنا ہے را
 یار ستہ کار فلک بے وفا
 درد کہ از تست نخواہ ہند و وا
 جو ہم از دریا سے جان این گوہر نایاب را
 از سوز دل بین چشم من آتش بزاید آب را
 زان نالہ کوش سے نکنی دا و خواہ را
 در شرع عشق کس نمی پذیرد گواہ را
 کان ہو فسا گناہ شمار و نگاہ را
 کہ من پروانہ او باشم دا و شمع محفلها
 بر جان کس نخواہ ہم غیر از خود این بلار را
 شرب ہر دم را نہ کہ شرب ہر دم را
 نگو کر وے جزاک آتند خیرا
 یار دل بود و کنون دشمن جانست مرا
 کہ آہ و زاری سے مانیت اختیار ہی ما
 دل بگمان کہ نہ کنم ساز رہ حجاز را
 دشمنیہا سے رقیب آخر بکار آمد مرا
 از یار سے ست محفل ما
 وقت آن خسرم کہ گشت از سے خراب
 تا وہے ہم نقل سعتان ہم شراب

گفته که بیروز عشق بگریزد
عاشق چند آنکه ز بهر دوز
از شعر وصال وز تو در شهر
گفتش عالمی آن زلف ترا مفتونند
چو نخوش و ناخوش میگفته گذر نیست وصال
وصال با دوی بچنگ آمدن بود مشکل
اے کاتب خضر زنده دلان خاکپای تست
دو زخ کنایتیست که از خشم و قهر تست
احرام طوف شایگان بهر کوی تست
عاشقی چیست ترک کام و مراد
از عفو تقاضا کے کہند داشت در وفا
جو تو لبی خوشترم از یار سے اختیار
این عجب دان که میانی ز بروی نگریست
حالش شد که بر درخت بفرود من وصال
پیر سکر دم اگر نامهربان بود
چه جور تا که بمن کرد بهر خاطر غیر
همچو نصال آنکه بولف کوا دل
میناے گل از ترشح ابر
بے خورام وزو چندیش وصال از فروا
جان بهر دوست از همه عالم گزیده ام
چون من بنوشتم همه آفاق گو بسوز

هر جا برویم عشق بهماست
بیچاره چون عاشق ستر سوست
هر روز هزار فتنه بر پاست
گفت ز بهار بازان فتنه که در عالم ازوست
خرم آن دل که بهر حال شے خرم ازوست
وگر نه با کرم شاه رندے آسانست
در سینہ آتش تو در دل هوای تست
جنت حکایتی که ز لطف در ضای تست
آشوب جان سوختگان از بهر ای تست
وانکه راند عاست بوالهوس است
زان عمر که میبوده سفید اندر ره طاعت
اوست سبب عقوبت ز تو کو بخیر شفاعت
طرفه تر آنکه دل بنی و نه کفار سے هست
تا که در کونے مغان سایه و نیوار سے هست
که سے سوز مراد مهربان است
بجیر تم که دل ازو سے بنو ز خور سندیست
بست ز ز بخیر عسلاق برست
پر بادہ صاف خوشگوار است
زانکه با عفو چنان جرم چینی مختصر است
این تحفه نیست مایه چندین نجالت است
ای ناله وقت آن شده که زول بر مرث

دل چو آشته مست از شایسته رقصه
 جهانیان همه سودا بر آسایه سود کنند
 تو جو ریشیه چو ترک باسکے چسب کنند
 بر خیزم از ان بزم که باغبان نشین
 دل رفت و پویش رفت و شرور رفت و نام رفت
 میان عاشق و معشوق نسبتی باید
 زین عجب دهری که باری جوید از دشمن وصال
 زمانا صبح ماسق جزا سے خیسر و داد
 یاران شو که ترا یار شود در همه حال
 عجب با رشت از همه در بان بشتا سایش
 به چند چه میگردید در رشک فارغ است
 کرو سه هزار سے به سبزه ملک و دل
 اگر بودید که انصاف بنگر و شیرین
 ترا یا نخواه باید سا فتن در دام دوست
 به خصم رخ از مهر کشاید که فریب است
 شادی کند از قتل مسلمان که جفا دست
 سیاقضای همین پرورشک سارا ساخت
 عیب معال چند زنده و ناسته
 ز سگهای بلاست که ز ابدان فگند
 و زان سنگ را حق چشمه جان گفت
 بتان چو جان در جان بتان از خوبه

بزیر یار غمت که چه فوق طاقت ماست
 وصال را نه سودا نیکه با تو اش سود است
 دل وصال که خو کرده است با سمت
 برخاستم به کوشنیم به ندامت
 ناصح کنون نزاع تو با ما چه حاجت است
 به بین که چشم من و یار هر دو خون ریز است
 زین عجب ترین که چشم محبت از یار و شست
 که هر چه چند فراید محبت افسرد و ناست
 یاد آن کن که بهر حال نماید دوست
 عاشق دل شده هر جا که رود غم با دوست
 خرم کسی که دلبر نامهربان گرفت
 آگه که از نگه می توان گرفت
 بهای تیشه فراد ملک پر ویز است
 کام یا ناکام باید زیستن بر کام دوست
 با ما چو رسد باز پوشد که حجاب است
 ساغر کشد از خون عزیزان که شراب است
 اگر چه ناله سوره هنوز و زان است
 از زهر هسته شربتی کار و در گرفت
 هزار توبه شکستند و ساغر نشکست
 ندیده را به ازین هیچ وصف نتوان گفت
 درست گفت هر که جان جانان گفت

نگویم از بد صوفی اگر چه راست بود
 اسے دل نماز تست نیاز تو با خدا
 دین و پر بزرگ دین تقست و بندگی
 سر پر از نشہ صہبا و لب از شعر وصال
 آن قدر صوفیہ از اہل صفا خالی شد
 تخت آمدہ پاک جہد کن بار سے
 بر آید رہ رو و کشتے نجات وصال
 چنین کہ عفو تو جبرم عاشقت چہ غم
 خلاف اہل طریقت نے کہشم لیکن
 وصال زمزمہ شعر و جام صہبہ سے
 نماند پیر سے نسر و دشمن آباد
 پیش چشم و وصف رو سے ترا
 قرار در دل ماکہ و شاہ خوبانی شو
 محراب بان طلاق و و ابرو سے تو ماند
 وصال عشق بتان گر خلل بدین آرد
 عمد شد روز استم کہ پرستم رخ خوب
 ز عشق خال زخت سوزم این عجب حال است
 تا یافت وصال دولت نصیب
 صید جسمم خطاب کروے
 خبرش نیست کہ عاشق کہ و عاشق سوزست
 بچو گوش و بیندیش از نظمان وصال

اگر چه در حق زندان ہزار بہتان گفت
 گر چه بصورت این حرکات مکرراست
 نے در بند گفتن اللہ اکبر است
 ہما شاہ تپین مست و غز لجان میرفت
 کہ صفت یکدہ کیا نام امامت بر خاست
 کہ اپنجان روے آخر کہ آمد سے ز نخست
 کہ تخم تو پہ آدم ز آب دیدہ برست
 کہ رو سفید سے من نامہ سیاہ نیست
 نکار و نظر بنہ شہزادہ نانا تباہ نیست
 چہ جانش سر سے و در س صوفی گاہ نیست
 کہ خرابے راز و و لفتن دوست
 از جہاں ہمہ شہنشاہم ہو سخن است
 سبے عزیز شود و یوسفیکہ در چہا بہت
 دل بے سببے نیست کہ و انم ہما ز ست
 کسیکہ عشق نور زوہر اشش نعل است
 شرک باشد کہ فراموش کنم روز است
 کہ شغلہ و من وغیرے در آتش افتا و ست
 از انہم سر و انش غبار است
 تا کشتن من شود حرمت
 نیست آگاہ کہ بیان چہ و بیان شکن است
 کہ سخت اینہمہ در مالہ اشش اثر نگذاشت

بیا و عارض او فارع غم ز جلوہ حورا
 من وستی که تا کرد دست گردون
 اینجوش آن رند قدح نوش که در روز جزا
 مثال آنجیات سب وصل دلبر من
 کسودہ ام ز رشک وفاے تو بار قیب
 رستم تے و چرخ بکین و تو بے وفا
 نوشم ارے گلگون عجب مکن کہ بدل
 مرا آن حال مشکین تو دانه ست
 بجایے ہر کہ خم شش در خسار ست
 دیدہ اندازد کہ عرش بابت زیا گذشت
 ز بسکہ دور ز خویش و بد دست نزد یکم
 دلطف و نسیستم از تو مرانہ مہر و نہ کین
 تا بویک آہ من از خارہ گذشت اما وصال
 نہیے تو ام کر ہمہ در رونہ کر ضوان طلبند
 با شکر انیس پرستے زمیسان بر خیزد
 از شاہ و بے کنند تو بہ
 زین کہ ہر روز فرزند غم عشقت ہدم
 وصال از وصل و ہجران ہر دو نالہ
 با عتام و وفا فارغے ز بارے ما
 اگر سہ شہ رحمت رود ز خانہ من
 بزہ خشک بتہ کردہ ام جو الے عمر

ز شوق قامت ادایم ز ہول قیامت
 جفا ہا مردنم ہشیار کرد ست
 چشم رحمت ہمہ بر گریہ مستانہ دوست
 کہ کس ندیدہ و سے در زمانہ مشہور ست
 دانم کہ دوستے ترا عتبہ بار نیست
 چون من کسے بوصل تو امیدوار نیست
 غم تو دارم دے از براسے و فغ غم ست
 مرا آن زلف پُر چین تو دام ست
 بکاسے ہر کہ شہد شش تلخ کام ست
 در نہ یکسان عمر بر بنیاد و نا بینا گذشت
 مرا عجب کہ شناسند عنقریب از دوست
 کسے مہا و بد رنگونہ بے نصیب از دوست
 چون کرم با آن دل سنگین کہ از خارہ گذشت
 و لم آرام نگیرد کہ دلاراسے نیست
 کتر از بوسے از لعل تو و شناسے نیست
 اما ز وصال باورم نیست
 شکر ہا در دلم از طالع روز افزونست
 چو کار عشق کارے بوا عجب نیست
 منازہ از پے صیدے کہ میتوانے بست
 بگو برو کہ سگ دوست شناسے غمت
 شراب خوردن پیرے تفساے ما فاقے

دشمنی باد و بستان آئین خوبانست و پس
 هر که بینی ترسد از بیرون ز سینه نادان گروه
 یار بے چور و جفاگر چه گل بے خارست
 همه کس در پله آسانے کارست و دلم
 گفت بوسه ز لبم چساره بیمارانت
 گفته که نشان عاشقچه چعیست
 فسر یاد که فسر یاد بگوشت نکند راه
 به محفل که تو سے شمع را بهرم سب
 بنفشیم و دل از مهر یار بر نه کنیم
 شفا سے در دهن آن بس که ناک تو نجست
 به جز نمی نگفت آن از لب اسفل
 در دما چو بست و در مان مردنت
 حرفی ز دم از تو به به لے از سر بست
 آن را که دست بانست ز خنده و نه باشد
 بهم گویند ز سیرغ نشان بود و باز
 به رخ خوبت و سال بر رخ خوبان شهر
 تیرش بر قیب آمد و شد جان من از تن
 به لے می فروش آئی اگر ت نیا نو باشد
 گویند که در بهشت حور است
 شب را سحرے خوش ست اثا
 اثا شب وصل عاشقان را

ورنه هرگز بے سبب کس دوست را دشمنی داشت
 با همه خصمے کس پر و است هر من نداشت
 من بقر بان گل کز همه پر بخار ترست
 عاشقچه پیشه کند کز همه و شوار ترست
 گفتم لول دل من کز همه بیمار ترست
 من عاشق سبب نشانم اے دوست
 ورنه در این خسته همه ناله داو هست
 که با وجود تو حاجت بر دشمنان نیست
 بشیرع عشق گناست چو بوقاس نیست
 بهاسے خون من این بس که بنجر تو نریخت
 مگر و سے سخن امشب من داشت
 آه ازین درد و زو زمان انقباض
 تر نسیم بر سیکده ام بار نباشد
 جز بر تو نظر که ذن بز خود ستمی باشد
 بحث کینیت نقش خط و خال و وارند
 مگر بکنند دیده باز هر مژه نشتر شود
 زو بر زگرے زخم و بین کار گرافت
 که ز هر طرف در آسے در کعبه باز باشد
 هرگز چو تو اے پسر نباشد
 گر ماه رشتے بهر نباشد
 آن به که ز پے سحر نباشد

این سے کشد تم کہ سے کشد عشق
 از غوان از ترا لہ چن مار سے کہ جام
 غم ما گریہ و بسیار غم نیست
 پر وہ راز حسن و یقان پارو شد
 حال دل با عشق بازان گو وصال
 وصال کن نبود گو بخویشش نپسند
 گردور و ز سے دگر اندر چمن سے گزرد
 عقل تو در دست است بی سودا کن
 چون دور بکام تست گزیردی زیبا
 گر چشم تو شو بخوار است جانها ہمہ بستانند
 سو سے نہ از د آب پر آتش نشان دست
 بس نشان بدیم وصال لب بیلوری و بنو
 نامزدانہ سے عشاق ملا سے وارد
 نہ ہمین من چو خیال سے شدم از یاد دست
 شاہر ما بدر خاتمه امروز گوشت
 اسے دل رنگ سید لعل بد نشان نشو
 آہ دل و در دل تو راہ اندازد
 آتش و دوزخ و آشو بند قیامت سہاست
 وصال پر وہ پیغمبر ز کار اہل ریا
 بہر نعل رقم ز و خامہ قدرت مفاستے
 ز شیخ صومعہ فرق ست پر پیکرہ را

مارا و ترا نغمہ نیامش
 پر شراب ارغوان سے کف
 ترا باید کہ شاد سے کم نیامش
 باز این مہ پارگان در پردہ اند
 زندہ اینانست و با سے مردہ اند
 جفا و جور ترا گریہ غیر راشاید
 دل بجان پیرسد و کار دین میگردد
 کہ بلا چسہ رو و بر سر عاقل برود
 چون حکم بدست تست گریغ سے شاید
 و زلفت تو بجز آریست و نما سے زیبا بد
 اکنون گنہ خاک از دست بر جوار رود
 از فل این آتش سوزندہ بدر سے ترو
 آفت نوحش بود ہر کہ جہا سے وارد
 ہر کہ در دل نوحش اند تو خیال سے وارد
 سو سے شہر از ان دہر سے و خالے واہ
 گنہ لازم بخور شید و رخشان نشود
 آہ اذان دل کہ راہ آہ ندارد
 پیش آنان کہ گرفتار غم ہیں ہر بند
 کہ چون نکونگی سے جملہ سالکان رہند
 وصال سایش از خواہی مر جان کت نہ بخاند
 کہ دید و عیب مگر دان ندیدہ عیب کشد

گفتش بوسه از آن تنگ شکر قسمت است
 شیخ میخواست از مسجد بخراپات آید
 نیست در بزم تو آسایشم از بیم قیام
 گزید دولت غرض است که زحمت بره
 بر زبان تو گذشت مگر نام وصال
 از پدر میراث نرزد زبان آدم عاشقیت
 لیاقت از تو چه باشد بعد چه بود ما را
 اگر در آن سره با عشق نوبان
 همین زمین بدان تو با ختم دل و دین
 پرسه که از نظر آوست چه پاره دست
 خاسته دروغ با آن غاسم خواب بند
 بعد از آن بدو بهمان نجوم اسرار هر
 که لطف بر نرسد غرضت برین پس
 ما را به شبانه سبک شاد شد جسم سے
 طرقتی سنگه است چون داون برد او وصال
 ز وصال این نام را نماده و بر همه خوشتر
 بوسه تا همه چشم شده و کلها اشک است
 از پس عمره و طوون حرم و سعه و و قیون
 بخیر شد روز کاشا سے همه از نقل و نرین
 و خمر ز بانگ سپید بے طلاق افتاده بود
 باره او دم طلاقش باز آکر و رجوع

گفت کین نقطه و گر قابل قسمت نبود
 لیک او را پدر میگوهر رخصت نبود
 از چه گویند که اندوه بهشت نبود
 دوستی بهتر از آن نیست که دولت نبود
 زمین که این نام بکلام همه شهیرین آمد
 گر نیرا بدینی این فسز زمره ز اول عاق بود
 که محسبان تو بر آرزو سے یک نمونند
 ترا باید که میسنم سر نباشد
 به بیج هر که تجارت کند خسارت کرد
 مگر خبر ز چنین حسن پرده در وارد
 چون بلا آن قدر و بالا نیست بر ما تو انگر
 گنند، آکه عهد بوسه ریایم توان کرد
 رو میو باغ خلد بست و رغبت شب نباشد
 مهر درون نهفتن سبک مهر لب نباشد
 وقت این بسکله دانست که بفرودت بود
 قسمتش از عاشقی یکسر فراق افتاده بود
 باشن با بهمان گو ز خزانست که بود
 دل همان معتکف و بر مغفانست که بود
 باز در خانه ما آن رقیبه نیست که بود
 تلخ بود اما چه همیرین در مذاق افتاده بود
 بهم ز بیم محسب بوار طلاق افتاده بود

تو بہ اڑے کر دشت کا رے عجیب مد وصال
 زلف مشکین ترا از نافہ چنین کرده اند
 و انعام سے تن، مین حوال جان و دل پیرس
 بہر سبب جنگ و ستیز و چشم و کین ست و غرور
 خواستہ دشنامے از یار آخرم و سانش داد
 پریشانی نے ہر لغت رہ نیسا مد
 وفا و مہر در آئین خوبروسے نیست
 آہ از سبکہ صد دانہ کہ شیطان حنقمان
 گفتہ چہ را بیا دل بیت جان و ہند خلق
 گفتہ بجان ز لعل تو بوسہ تو ان خرم
 گفتہ بہاے بوسہ چہ نقد جان کنند
 گفتہ کہ بوسہ عقیقین لبت نواخت
 در ازیکہ فاش شد ز خرابات فاش شد
 شہمان ہے سحر من ندیدہ ڈیسگویند
 و اعظا با عاشقان گوہول ہستائیزرا
 کیسکہ شکوہ پیران نمود و شکر وصال
 کس را جمال طعنے کس کے بود و خصال
 آشنائے جام صہبا از خرد بیگانہ شد
 زاہد از شاہد و ساغر کندم منع و خدایے
 زشت کروے و چشم ہمہ زیبا افتاد
 ہر چہ ناموختہ بودیم در ایامے چند

این ہمہا کردہ یا اتفاق افتادہ بود
 فعل نوشتین ترا از یاقوت ما چنین کردہ اند
 زانکہ واقع جان و دل بر چشم ظاہرین نمود
 ای زوش گوئی براسے خاطر ما آنسردید
 وہ کہ دل زد دوستی بچست آنچه از دشمن شنید
 کہ مارا از پریشانی نے جدا کرد
 بہر طہر رفقہ بود خوبر و جفا بکنند
 راہ سس مردم ہشیا را زمین دانند زود
 گفتا خیال نہ ہر گے جا و دان کنند
 گفتہ اریہاے بوسہ مارا ایگان کنند
 گفتا ز بہان عسیر تریے کو کہ آن کنند
 گفتہ آنکہ را بخون جسگر یہمان کنند
 کان کس کہ گفت قعدہ ما ہم ز ما شنید
 بدرد چسار و ز آہ محم تو اسنے کرد
 زانکہ پیران دیدگان زود دست باور میکنند
 نہ عاشقت کہ دور از تو ہوا ہوس ما ہشد
 گر کار با حوالہ حکم قضا کنند
 دختر زرا مگر بر عقل کاہین کردہ اند
 ہمہ را و عدہ کوثر ز کف حورے کرد
 تلخ گفتے و بکام ہمہ شیرین آمد
 آن خرابات معان شد بہر ماے چند

بوسه گفت و هم زمان لب همچون شکر
 دولت و اسباب دنیا همچو زلف یار است
 اول اندر کوه او جز نقش پائے مان بود
 درو عاشق را طیب عشق نشناسد و او
 سرشم کردن کشد عجز آورم ششم آورد
 از غیر دوست مارا باید نظر پر بسن
 آن را چه چشم که خشم در آزار او بود
 در دار تو مید سپهر اندوه جان خور
 فرخنده روزگار کس اینک باز نشد
 از یک نظر تو از دو از یک نظر کشد
 آنچه اندر دست بسین کرد بر شمشیر گامش
 من آن خشم من طبع من شبه مهر من دوست
 ایک گفت درست ایات مغان بدنامی ست
 مرگ شکل بود جز من یو یار آسان نمود
 تا چه خیال کرد در بیگانه آن خند خو
 یا صحر گفت اگر عاشق به اسمی گیریز
 آن را که نظر هست و نظر باز نباشد
 گفته که نظر باز کن نه رخ خوبان
 قرار برود و دم با قرار و دین با دل
 در آن مهر و مهرت نواز در نظر فرقی
 بدگوئی ما که غیر کنی سے ز مانعید

آن همه بوسه رسیدت به شتاب چند
 زانکه در جبهه من پسندین پریشانی بود
 آخسر آنجا از هجوم خلق جاسے مان بود
 این شفا از آن اشارات دو دایره و میرسد
 گوئی آن بیگانه دشمنی همچو آشنائی بود
 کرد دست از عنایت با ما نظر ندارد
 بیچاره آنکه دشمن او یار او بود
 تیغ از تو میزنی ز چه پروا بس سر کنند
 روزی شب بر بند و شبه با حس کشد
 ما من و ایچ اگر بنواز و دگر کشد
 شعله با غار و خس و برق بجز من نکند
 با که آن پاه و فاکر و که با من بکشد
 این غلط گلتی وصال آنجا مگر شمس بود
 عشق کجا بسته همچو آن مشک کشاسے نیشاند
 بیوفائی میکند چون آشنائی میکند
 گفته شش شرطه آنست که عاقل گیرد
 مینا شمارش که نظر باز نباشد
 این را بکت گو که نظر باز نباشد
 و گر چه ماند که از مانبر و تا میرد
 بکلمه آنکه کار نازنینان نازنین باشد
 ویر آنچه را گفت و گفت آنچه را نمید

اظهار بود که بر زبان می گفتند خلق
 عققاتمان زیاد میان زان بود وصال
 تدلیس نه زمین چهر و لربا باید
 وفاست زینت خوبان چو عدل زینت ملوک
 بخشن خلق توان نیز دل ز خسلی بر بود
 مگر تو باغ بهشته که خسلی از زن و مرد
 بیا که حالت اهل و فتناس که دانند
 با هر که گفت گوزینے وقتل من نمود
 زلفت سیب دیدیم در گردن دل بندے
 نه آرونگ تاب و نه ما با همه سخته
 کنتمش ای یار هر جا بنی میباش از ناز گفت
 ای که میگفت وصال از گفته ما سر کشید
 از پس که خو کرد دست دل باز خمت ای ترک کل
 سخته ز دوستدان ز ره کرم نه چو رسد
 چه قدر از خواهی از دل که بزلفت یار گیرد
 دل از و ندید یار به نه وفا نه غمگسارے
 بدل وصال بود این که تو در کنارش ای
 میردم در کوب بیهرے با مید و فنا
 این غم و زنجوشے کش عقل سخوانی وصال
 بحد اندر گوش است باز ایوا عظامستان
 نجن ریزے و کس نیست که دامان تو گیرد

کس در جهان بجز سخن از کیمیتا نمید
 انرا من گزوه جور کشید و فتناس نمید
 هزار شیوه بتان را بجز و فتناس باید
 که گفت هر که نکور دوست بے و فتناس باید
 زمین نروسے دل از فروز و ولربا باید
 بالتماس شب و روز ست از خدا خوا چند
 که پیش دوست و فتناس آرد و بنمایند
 کس بر خسالت تو امیش با گفت گو نکور
 مگر زنده نمانستیم و ام دل ما اگر دو
 و سنے از سنگ با یه نمانستیم تا حال من فتناس
 نور و راعاشق بسیار هر جا سنے کمنه
 جان من جز صبر او را هر چه فرماید نکند
 یاد نگا هست گر کنم و سینه خنجر سنے شود
 نظرسے بدر و مندان ز شمشیر و فتناس
 مگر او قرار دارد که و لم قرار گیرد
 بگدام امید و ارشد سب راه یار گیرد
 تو نیامرسے و اکنون دل از و کنا گیرد
 دل به پیش کافرے به تو ایم سنے برود
 می فروش از سر بیجا سنے شمشیر ایم سنے برود
 تو ساقی را بگو که گوش مینا پنجه برود
 رشک دیدم از خون که گریبان تو گیرد

عجب بود دل سنگین سینها بلورین
 از مهر تو ام در دل گنجینه پنهان یافت
 آنچه خوابی بود کاید بخت بیدار مرا
 و رکاخ چوشت کلن چو بتخانه چسین کرد
 دو شمر که دست در غم زلفت نگار بود
 دانستی وصال از چه سید کرد نام را
 دیده شد تو شمر که یکدم از خیالات باز دارد
 و لم ز دست فراتت کشید آنچه کشید
 شکایت تو بان دل بر من که یار تو بود
 ما و لعل تو که تاثیر شکر خنده اوست
 هر چه او بر جور از یاد من افستاریم
 بنویس که تا عیب و محالست بشارم
 ز خاک کونست تو بر چه دام نهار نه بود
 بینه عشق دیو ز تو کاسی جان وید
 هر گره کا قند کار منی سے توانش باز کرد
 سبز سیراب شد و گل چمن سے آید
 باغ نوسے تو مگر کلبه عطارانست
 در و خامیت در مان بخشید
 شادم که خوابی بهاس عشق از اعتبارم کنند
 بعد از نیش خشم زلفت پریشان دریم
 تا وصال از سر کونست تو جدا مانداورا

وصال کرده از سنگ شاد و طیب نباشند
 بکد اخت چنانم عشق که خلق نهانم کرد
 زانکه تا پوشید چشم آهنگ بیداری نمود
 در باغ چو شد باغ چو فردوس برین کرد
 هر آرزو که داشت ولم در کسنا ر بود
 ششم آمدش که غمگوس امید و بار بود
 باز می بینم نهان دل با خیالات راز دارد
 که تا ز جام وصالت چشید آنچه چشید
 حکایت تو به آن کس کنم که جور تو دید
 آنچه آب خضر و باد میما دارد
 ما جراس ما و جانان کجا کجا نهاد کشید
 من نوشده حق گوید و سالوسین ندارد
 بشنست اشک و مرا از تو یاد کار به بود
 بنشسته بود خطی یک بزم از سه بود
 آنکه افتد کار او باز لفت خوبان چون کند
 غنچه زو خنده و بلبل سخن سے آید
 یا مگر قافله مشک نمن سے آید
 ز خشم کیفیت مرهم وارد
 بر تم چنان حوارم کند که چشم یارم افکند
 منتیاد دل ما که بخت ما نباشد
 نه دل بلغ بودنی سه صخر باشد

با این سخن دانه و مهال تو نام خوبان چون روی
 ناله و دوشش ترا پر سر بیدار آورده
 آدم از روی سینه آداسه است
 غالب اینسان که آداسه مشرف
 از برون نوش و از برون نیش اند
 که سزا دار دوستی باشند
 رو بدیوار کردن اولی تر
 غیر از نعمت که در پی خون ریزی نیست
 ناله شبگیر مارا مختلف باشد اثر
 اسے رقیب از محرم گشته فریب او مویز
 نظر سے بر من و بچو رنگین در نہ چه سود
 گفتش زہر نعمت را نہ بود تو بیاسی
 غصہ خود چه گویم ہمہ راست بیند
 خوش بود ناله شدان گلرہ خاطر شکام
 میوسید یاران کہ محسوسے آرد
 دین نبود سخن کلان لب بود چون غنچه خندان
 گر چه از بہر فریب و گرانست خوششم
 زانچہ بدست آوزے باز نامد بدست
 یاران یو فاد مہر باہرے * *
 خدمت یزدان کنے یادز جنت کمن
 عشق کم از کعبہ نیست تو ز شتر کم نہ

سبکے از قفس گرد دور با مرغیکہ گویا میشود
 تا و گر ناله امشب چه اثر با وارو
 تو بصورت مہسین کہ بسیار اند
 ہمہ گرگان آداسے خوار مند
 در عقب نیم دور نظر یار مند
 کہ بعد دشنے سزاوار مند
 نہ بر نیان کہ نقش دیوار مند
 ہرگز کہے باہل دفن مہربان نمود
 در تو خواب آور دانا خلق را بیدار کرد
 زانکہ با ما ہم زمین مہر و وفا سیر کرد
 کہ اشارات تو تا بون شفا سے دانند
 زیر لب گفت ترا نم کہ خدا سے دانند
 قصد دل چه نویس ہمہ راستے دانند
 گروے نقتہ از خارہ و سفان کہ نہ خرد
 گر از تربت من گیا ہے بر آید
 سخن کہ بیچ باشد این بود کان لب سخن وارو
 بدور وزے کہ مرایار گرانے وارو
 آب رخ خود مہر باوہ بدست اند آرد
 یار انسا میںد و تو بازار
 طاعت جانان کنے چشم تلافی مدار
 راہ رود رو بیچ خار شور و سہر مزار

ہر چہ غور سے پاوہ شمار آرد ک
چہ اشتاق ویدارت نباشم
گوزا پدشکب مغزوم سر و
نہیمے داریم باہم احتسرا از اراکن
وسے بر شہر و دام و و انارش بسرو بن
تا کے نظر بر پشت پا بہر خدا ہا لا نگر
کز جہتے راہ بکوسے سے فروشن

شعر وصال سیت سے ہے غار
تو غور شید ز بستانی و من عور
کش چسارہ کنیم ز آب انگور
تو نہال گلشن حسنیے کو ما ابر بہار
چشمان من ہنوز فشار نو آب نار
یار ب کہ گفت کز ما داریم بہ پشت پانگر
ہر چہ دار سے سے فروشن سے بخور

قطعہ

نخواہم نخواہم ہے تخت خاقان
مرا تخت یہ خاک و رگاہ جانان
باو شبنان محبت و باد وستان تم
زانا دیم چہ سو و چو مہر تو در دست
فرہ و لاغرش بود یکسان
شب وصل تو گرچہ کوتاہ است
بدل نیال تو دان دل بشاہ را دہد
تو بیکر و مہ و با او بہ نہان شے گفتم
گر جان برود وصال در عشق
مے ندانم کدام شیرین تر
ول ہزاران کار و اردن دل کام تزون
غلاف شرط و قاہر چہ دوست فرماید
نصیحت سے پذیرم ناصح انا

نجویم نجویم ہے قصر قیصر
ہر قصر بہ ساحت کو کے دبیر
سہل ستا گر تو دوست تو شمن ہی تیز
بندم کشودم و ندرام ز نو مگر یز
ہر کجا عشق شد شکار انداز
از خدرا نخواہمش بے سہ وراز
بہر ہوا سے تو دان سہر ہاستان نیاد
آپہ نام من ازین کردہ پشیمان کہ میر
نومید مباحش دور وفا کوشش
زان وہان خندہ پاک گفتارش
تا وصال خستہ کار دل کتہ یا کا بہ خویش
غلاف خویش کنم معنی غلاف فرمانش
وران ساعت کہ باشم مست مدہوش

خون بهاسے مرسد گشته شمشیر ترا
 کن ست و طبل دهن و تذر و شمع پر دانه
 گره مستانند هر هن میشس
 چنگ مگر توبه هست شنید به
 غم هم چه خورس با ذره رنگین بخور
 دارم بگوش یک سخن از پیر میفروش
 بنام ایزد چه چالاک است ابروی کمان گیش
 وصال از بسکه خواندیم دل سختش تو سے ترشد
 وفا سے خسروان چندان میاید
 شدم تر و امن از آن شوخ تر سا
 به خنک گو مرا بر شوخ تر سا
 از توان زاهد توبه کن تا گویت بر دل
 ز بار خنک تاسه که دارم نسبت
 دل سید نگاه تو دهنی از نظر خویش
 و سکه دارم که در جهان نمیداند شکیبانی
 بگویم که یار کس شویند شو است خاتم ریختن
 از کعبه و کفشت چو تیره صد روی اوست
 بجای نعره زاهد که دل خراش افتاد
 غمیش که بر همه عالم گنجد از تنگی
 تفاوتی که میان نیست و شیخ این است
 جان با خن ز جرمان صبر از بلا سے جهان

مگر از ناز خوشی ایسے بر گشته خویش
 چرا من نیز نشینم همه با وصل یار سے خوش
 عاز زبے عاصی خرقه بر پوش
 زانکه بهر لحظه در آید بچوش
 ز هر چه نوشته غم گل رنگ نوش
 خواهی ز غم گزند نیابے پیال نوش
 که بر یک دل کمان کشاد و خلقه خسته تیرش
 و غایب سے که در پی لاد و امن بود تاثیرش
 بت شیرین بحال کوه کن بخشش
 مر ایار بآن سبب بدین بخشش
 خسد ایاشوخ تر سارا من بخشش
 کینے که ماسته از دهن توبه نتوان خوردنش
 دل توبه بظا جوتن من جفا کشش
 بر مرغ رسد تیر و لیکن ز پیر خویش
 سب سے دارم که گریه م ز جهان نیست پرویش
 هر گز دانش خوان من تا دست کس در گزودنش
 گره ز کعبه نیست مقیم کشت باش
 خروش چنگ بیان کرد از با سے دقیق
 بهر تم که چسان جاسے کرد در دل تنگ
 که تنگ من همه نام هست نام او همه تنگ
 آن در ره تو آسان دین در غم تو مشکل

نخست پاسکے طلی شرط کار راہ رویت
 ز راه دل بود اندر حسرت چامت راه
 شعر و وصلی ار تو خوانے از لب شیرین
 ہنوزم یاد آن وادی ہنوزم شوق آنز دل
 ہمیشہ عقل باشد پند فرماے جہان اما
 تو بخود یاد ماننے کردے
 تو ز شرم و من از حجاب خموش
 مدام تکیہ بر بخشایش این زبان دارد
 نہیں بیاد تو بر ماہ بنگرم ہمہ شب
 بجز وصال حجاب میان نا تو نیست
 و دایر جان ہلاے عارفش چو ہمیش
 جدا ز روے تو گریہ و شیار و گریہم
 سزای من کہ زدام تو ماندہ ام خسروم
 وصال اگر بنواز و گریہ ساز و
 تو در دل من ز ہجرت و رفتن نام زینجا
 درست بست اینک یاران رنگہ ہم گریہ از یاد
 بغیر دل کہ درد بودہ و من ز تو غافل
 یک نکتہ سر نزد گمے از پختگان عشق
 ز اسباب خانقہ ہم ام روز خسرتہ
 تا مکن ست مطرب و عشوق سے وصال
 برون آید گرازا عاشق صدیہ

بکاست آب منان تا دہم طہارت دل
 بیار باد و اول بدہ طہارت دل
 یوسہ الحق سزا ست از لب قائل
 کہ لیلے را بوداہ او سلنے را بود محمل
 بسا عاقل کہ مجنون گشت و مجنون نشد مقل
 نیاب با د اہ جزا ہے . بد خواہم
 کہ فگندے چنین در انوا ہم
 کہ غفلت آرد و اندازد ت بشر بملام
 گمان کنند کہ انفت فسادہ با قہرم
 بگردو رسد از عشق در ہمیش ہر دم
 دو ماہ نو کہ بود ز فرسہ از ماہ تمام
 بدوستے کہ بوسے فارغ از تو نہ شستم
 چنین کہ دل بخش و خا رہشیان بستم
 ہمان اسیر طہبت کہ بودہ ام ہستم
 کہ شوق وصل یوسف دارم و یوسف بندام
 تو خود اشک مرا مانے و من غمے ترا مانم
 بچہ چوے تو نرس بہ خسرا بود ویدم
 از خاسے ست اینکہ من اظہار میکنم
 وان نیز رہن خانہ خار بے کنم
 نامکنش نیز کہ ہن تو بہ نشکنم
 ز بس تنگے نہ گرد و آہچ معلوم

پیر ز ماہکے خواست باوہ گرفتیم
 تو بہ کم از شیشہ نیست در کعبستان
 نے مطرب و نے سائقے و نے شاہد نے جام
 با سحابِ کرمست بہتر تر از شلخ بہارم
 تو قیاس لی مارا بدلِ خویش مفرما
 ہم خود میدہے ہی ہم زمستے میکنے عیبم
 کو خود مباحش مطرب و سائقے کہ من ز عشق
 چون نیست چارہ دام ز غم از جو آسمان
 من ملول از خلق و خلقی از فغان من وصال
 حال زندانِ خرابات زمین پرس کہ من
 سادگے میں کہ ز آشنائی کار و وصال
 چلو نہ باوہ گران دوست را نظر کہ غم
 بگرچہ چارہ از صبر بر نے آید نہ
 مادر تا او یہ پیوند تو ام نافت برید
 زمین پس بجاسے خرقہ نگار سے بہر کشیم
 پیر مغان بہ تربیت ما کفایت ست
 زمین زیاد تو شبہا باو سے نگر م +
 گرفتیم این کہ تو داد سے دبستد م ز تو بار
 نہ داشت پیرہ در ایران زایت تو وصال
 اگرچہ در ہزار افسوس شد بگفتہ شاہ
 شادم از ان کہ کشت جسم مجہتم

شیخ با شیشہ گفت تو بہر شکستیم
 تو بہ بدہ ورنہ بشکنیم کہ مستیم
 اسے شیخ مگر ماچو تو از اہل بہشتیم +
 با سموم سخطت زرد تر از برگ خندیم
 کہ توانے تو گذشتن زمین و من نتوانم
 ہم خود میکنے مجنون وہم خود سے بھی بندم
 بے نغمہ در سماع و بے باوہ سرخوشم
 آن بہ کہ تا کند غم خوبان مشوشم
 وقت آن آمد کہ چندے روی دلا مون کنیم
 سالہا خدمت این طائفہ از جان کردم
 خویشیں البتہ آن زلفت پریشان کردم
 مگر چو اول خود را ز سنگ خارہ کنم
 بغیر این کہ صبور سے کنم چہ چارہ کنم
 شکر ہائے رسد از طالع ماور زادم
 ہر جا کے طیلان قہج سے بہر کشیم
 اگر دن ز قول ناصح و قول پد کشیم
 گمان برند کہ الفت فتادہ با تم
 دل شکستہ مجسروح را کجا بہرم
 باغ خشک چہ حاصل ز نغمہا سے تم
 بیارے کہ بند سود مند یک ہنرم
 ترسم ز بیم خلق نیاید بہر تم

عمر خود بیند زه باور کار نصیحت نکند
 آن زمان نوار شد مگر غم آگاه شدی
 به چو سعدی سخنم راحت جان است وصال
 گل گلزار بیاد ریش او سے بودیم
 گر چه بے او نہ مرا نام نہ درستی ست وصال
 مے برده مے کہ بہارست بفتوا سے حکیم
 میکشان خوشدل وز ما و غمیں اندازے
 من در راه ریا کاران معاذ اللہ بگو عظیم
 تو از زمانہ جفا جو تری و سنے چہ خوشست
 اگر در زمان کئے بس درد مند مے
 یک سبزم بود و بہر در کہ رسیدم سو دم
 ہر کجا طرہ لیلے سنے مجھ نو غم
 عشق تو گفتم کہ نہان کنسم زہ قیام
 اگر چہ خوشستن از خاطرت نسرا مو شوم
 ای صبا اندکے آہستہ گذر زمان سز لفت
 تو ایم ہر سپہ ما فریاد بر زمینہ او آوازید
 گویا بگریہ خونین دلان اثر نمود
 آہ دل من بجان من شہزاد گلند
 بنیدم و گر عہد باز لفت خوبان
 ز آن بے مہر ایم کہ چہ مہر از تو بر گیرم
 بدستے شیشہ دستے جام دارم

گر باندہ پدرا این خصلت ما در نما دم
 من خود اید و ست ز چشمت نہ کنون انقاد
 کہ ہم از تربت شیر از چو سعد سے زادیم
 سر و بستان بخیاں قدا و سے جویم
 مشرم دارم کہ کسے نام برو با اویم
 ترک می خاصہ درین فصل گناہی سبت عظیم
 گناہ میسر فراید بذل و طاعت بیم
 اگر خمریست مینوشم اگر حسنیست سے بنیم
 کہ با تو شرح جنائے زمانہ پر دارم
 و گر مہم نہ بے بس داغ دارم
 یک دلم بود بہر کس کہ رسیدم دارم
 ہر کجا عتدہ بشیرین ذہنہ فرما دم
 نالہ خبر میسر ہر ز سوز نہا بنیم
 بود نیال تو شب تا سحر و پرا نغم
 کہ دستہ بستہ بان شب بہ چین دارم
 درین بازار خبر نارسے و پزار سے بنیم
 کہ ز آہ آمدت راز چشم تربت تم
 آہ کہ ہم خود بہر خوش نشانم
 و گر اعتماد سے ہم سے نبارم
 جفا کن ہر قدر خواہی تو من مہر القدر دارم
 علاج نکتہ ایام دارم

محنت را در دل ناکام دارم
 بنصیر و دست شدی گفتار این خلق نکوست
 با تو زین پس ز بهر حاجت من بفرست
 اگر از کرمه ساقی نبردیم ز شوشه
 تا دم گشته گرفتار گرفتار و دم
 تا او که در شتران طلب خوبان رفت
 گاه از سبب دلیم زار و گاه از خسته دلی
 دل بر میدارم زین از بس دل و دل مینوم
 بس که نا گفت یاران و دم افرو و وصال
 سحر با تو گویم حکایات مستی
 غیر تا وقت دانش گریز باوه کنیم
 در شک غیر سراپا وجود من بگذشت
 حریت که رفتی از کسارم
 از نام چه اندیشم نامست همه شکم
 شیخ چمانه شکن تو بهر با تملقین کرد
 وصال از بهر منده و نکته سنجی
 تا بزم سحر یغان را چون شمع بر افروز
 سن آن محنت کشم که ز کینه میدار و در این از من
 تو با هر کس که خواهم با و پیمان شادمان شوم
 نبودم صبر و آراست که قدم بر سر مهرش
 به بزم و صلح نام از توان بیست اتفاق با

چند غم از گردش این ایام دارم
 بدوست خصم شدن را بگو چه نام کنم
 غم و بی شاد شوم جور کنی خوش با غم
 تو گواه باش زاهد که زیاده تو به کردم
 دل زیاران همه بگرفته ام و یار و دم
 حالیا از همه نومید و طلبکار و دم
 این منم آه که عسر و حزن در کار و دم
 گشته ام خوار جهانم نه زمین خوار و دم
 آنکه او یار و دم بود بود بار و دم
 که امشب ازین باوه پوستی ندارم
 غم فرو شیم و امانت طرب آما و کنیم
 باین مبین که بهر بزمش چون شمع جادارم
 و زیاده زلفت همنوزم
 از تنگ چه برهیزم تنگست همه نامم
 آه ازین توبه و پیمان که شکست بهم
 همه دارم ز شیخ حاصل ندارم
 از آتش دل دلم می سوزم و میسازم
 بهند محنت ز خوبان هر کرا بیدار کردم
 چون فکر دل خون گشته از جاسی و کردم
 دل ز بار ما آن کوسه از عسر و سفر برم
 که سرتما سے ایام فراق از دل بدر کردم

شب و بلیغم شکایتها بدل بود از عراق چو او
 درین گلشن وصال آن بلیغم کز سرت دایم
 اگر تو چسار و کارم کنی و گرنه کنی
 موکتی بیابوسه خرابات روکنیم
 قصه زلفت تو با بادکنم یا نه کنم
 من آدمیم الفت با آدمیان دارم
 گویم ار دیده بر روی تو ندارم دارم
 یا که در دیده بسوسه تو نه بینم بیستم
 حاصل زندگی وصال از همه عشق بود پس
 از تو رخ باز نتابم که تو کنی غمخوارم
 سلطنت را پیش ما و توئی ما نمائند
 ای که گفتی مایه نجاری است دل
 یا راز بگوئی خصم شناخت
 رند بوی عشق باز و دست کن ولیکن
 زاده ز غم سال زرق بگذر
 من بے خود ازان در چشم مستم
 اگر در خرابات اگر خود کعب
 و فغان گلرخان زیبا جفا هم
 تو نه عاشق نه حیران نه غریب و نه پریشان
 حسه غمزه دل آشوبم
 فریب چشم جان و بی بت نه آنست

بیک نظاره جان دایم حکایت محکم کردم
 هزاران گل شکفت و من نماند من زیر پر کرم
 خوشم کرده بود او دست بخت غیر دزم
 آلوده است خر قصبه شست و شوکنیم
 عالی راز تو دل سفا و کنم یا کنم
 که حور جنان جویم چون طبع بسودارم
 یا دل اندر خم موکتی تو ندارم دارم
 یا گذر بر سر کوه تو ندارم دارم
 گرچه نداشت حاصل از سر عشق نگذرم
 عوز تو دل باز بندم که تو کنی و لبندم
 تا بگویش با که ای ساقیم
 با چنین دل راز اول با ختمیم
 خصم یا رشنی بود و ما نشناختیم
 حد بشکر زرق و شیدا اما مست فیکنم
 من تو به خویش داشکستم
 خلقه بگمان که بے پرستم
 هر جا کنم در بیاد تو هستم
 و که زیبا تر است این از تو با هم
 بچنین کس چلویم که چه روزگار دارم
 بسته طره دل آویزم
 که پر میزند ازان بر بیزگار ان

زلقت باہن دراز کئے وردست ماینتا
 خیزد ز آب بیکشان آتش غسیم فرشتان
 عنایت دوستدارے کاتش چو آخر افتد
 بیخ امید بنشان گرز ہرے خورد آب
 از ہجر آن قربان تاکے وصال نالے
 ہمیں زلفت آرام دل من
 مرا در تجربت شد روزگار ان
 مرا از مہر دستے کن بگردن
 لب خاموش اورا گفت گواست
 یا حاجت دوستان روا کن
 حدیث وعدہ ہر دم فریب ارگوے
 و گزشتگی آن لب حدیث خواہی گفت
 کشید از خوا تقاہم فرسہ ابات
 و خودے مار را ہر دور کا ہادہ بیجاست
 اندکے ایدل بیتاب شکیباترا زین
 شیخ را آگے از حرمت سے نیست ضال
 جاسے ارچہ نظر دویم بے یار بود و فرخ
 رو بزم عشرت ساز کن اجاب را آواز کن
 و سا آموزد و خود سے نہ اند
 سخن بر بیع دارم ز کلام نکتہ سینجان
 بستے کہ جاسے بہر ہسم نگردہ در ہسم

ما طہل روزہ داریم او شام روزہ داران
 کاتش غسم کشان مگر ہم کشد آب بکشان
 آب از دو چشم خواہد طوفان بجاسے باران
 بسیار تلخ دیدم کام امیدواران
 خواہد بسر بیاید این روزہ روزہ داران
 عجب تر باشد از اسلام در چین
 چرا چشم وفا دارم زیاران
 گناہے گر بود بر گردن من
 کہ اورا نشنو و گوشش لبیبان
 یا چارہ انصطرا سب مانکن
 بمن بگوے ولیکن گوے باور کن
 بستے دل و دست نش برابہر کن
 زہے تاثیر و روح سر قہر پویشان
 پیر است جنگ دانا با یزاد و شنیدن
 راہ عشق ست درین ماہ تو انا ترا زین
 ورنہ یک لقمہ نبودیش گوارا ترا زین
 گشت ارچہ بگلزارم بے دوست بووزن
 ترتیب سنگ انداز کنین تو بہر ایر سنگین
 دل بے مہر الفت پرورشش بین
 اگر ت نہات باید نہ برنج و سنے برنجان
 چگونہ کردہ بیک عمر جاسے در دل من

بمخلفے کہ کشیدہ ستارے کہ افتاد ستارے
 مکن یاد بدست مکن اینہمہ سیداد مکن
 آنچه بظلمات بست خضر بصد خون دل
 در برم آمد بخواب دوش ہلال ابرو سے
 جام بے باوہ ندارد اثرے بشکنمش
 حکم تقدیر نکرید و چہ کشتی این غنم و در
 نیست وصال در جہان نکتہ ششہ تقدیر دن
 کردہ سوال بوسہ ازان دان تنگ
 ایجا نہ سید کردہ چون آب حیاتی تو
 بے تو ایکاش خبر داشتے از کیشب من
 بہ تیغ و تیرو کمان و کند حاجت نیست
 نیدانم خدارا نوگر قمارم بکوئیدم
 سز بنجان تیاوزم دل بنیالی حورین
 ہستم ز رشک مدعی ایمن کہ خو سے او
 تیر پیایے تو کند چاک دل رفو
 زا ہرز دوست ناسلم از ہرز لطف حور
 آن را کہ باتو کار چہ شاد کے چہ اندر چہ
 نیست بجا اگر ت شمع نگو یان خون بند
 خرقہ و دقتر و سجادہ و تسبیح وصال
 چہ و ام از زلف گستر دے کہ کردے
 بگفتہ ز حمت اغینسان بر خاست

ز بے خودے گذران ماہرا بہ مخلص من
 مہرا زیاد مرا و ز تو گران یاد مکن
 قسمت عشاق گشت از دم شمشیر او
 نیست بجز کا بستن حاصل تعبیر او
 گر ہمہ جام جہان بین بسر کینم
 رزق مقسوم خود آید چہ کے این تک و
 وہ کہ بہر زہ میرد غم گران ہما سے تو
 ہما سے جواب گفت ندارد سوال تو
 چون آب حیاتی تو اندر ظلماتے تو
 ایکہ با عیش و طرب میگذر وہ شرب تو
 کہ عالمے ہمہ شہ بیدار بکلا سے تو
 و نماز و لہران مطلوب یا آواز پاہر دو
 در سر من ہوا سے تو در لہم آرزو سے تو
 نگذاشت تا گذلد کس نقد بکو سے تو
 حاجت بسوزنے نگذاری و رشتہ
 نتوان فرودخت یوسف خود را پر شتہ
 دان دل کہ باتو یار چہ مہرے چہ کیستہ
 بسکہ عاشق کش و ہر فانی گذرا نہ آمدہ
 ہمہ داویم اگر از میکدہ باز آمدہ
 ہمہ غان ہسین دام آشنایانہ
 چہ دارے ہمہ وصل ما بہانہ

تبسم کرد با منسد دلربا سائے
 تاخسب ز پاسے نیندا زوت از دست
 خدا سے اجر بخوبے نمود ہر کس را
 شکست آن نذگل سورے فسگندہ
 وان کیسوی سیاه وزارت پرونگا
 ماہ رمضان ست و در میکده بستہ
 تو چو آتش خلیلے کہ بدستان ہشتہ
 اسے چشمہ آب زندگانی
 اگر ز فسون دلبر ہیا
 مابے تو کنیم خون باغ
 از عشق سخن سنے تو ان گفت
 وزیر نشان سنے تو ان داد
 پیرے گذران وصال در عشق
 ہر گیسہ تنستغ از جوانان
 با جانی و دور از تن دریایی بودی نہ و ساز چشم
 ناز نینان ہمہ بے داد و جفان تو ان کرد
 ہمہ شیرین و ہنار تلخ ز بانند وصال
 وصال از دل خوبان و فاطلب کردن
 بخت آن گو کہ بار تو ہنشیند
 زاہد جو بہ ہنگ سہے سے زند صدا
 پیش آرز جام باوہ و از زہد تو بہ کن

بگفت اکنون تو بر خیز از میساز
 لب جوئے و لب سائے و لب پیمانہ
 من بار شوم پے خوبان خدا سے فرمودہ
 ابرست آن کہ بر مہ تابان نہادہ
 و اسے و نام آن شب ہجران نہادہ
 قدرے و بازار خرابات شکستہ
 چہ عجب کہ تند خوئے کہ بد شمنان غدیہ
 سرمایہ عمر جاودانی
 الا نطریق مہربانی
 بے مالتو شراب ارغوانی
 الا بزبان بے زبانی
 الا بر نشان بے نشانی
 کین ست دو بارہ زندگانی
 چون نیست تمتع جو اسنے
 پیدا سے و پنهانے بے مائے و با مائے
 ہم گلہ و ذیر از ان خاک کہ روید غاری
 تو باین تلخ دہانے چہ شکر گفتارے
 چنان بود کہ ز ما عاشقان شکیبائے
 ہمراہ دل آرز و مند بے
 ما شنویم خبر سخن ہیر منہننے
 کہ ان غرور حمیزہ و از این فرو سنے

آمد پریشتر و شد جوانی
 معشوق و بہسار و مطرب و سے
 پیرانہ سدا ز نشا ط بگذر
 لہبسم نہ شکیبہ از جوانان
 من در غم رومے تو چو پیران
 قدم چو کمان شد و نیامد
 اسے مست شراب کامرانے
 در محفل مانے نشینے
 تو باہ زمینی از نکوئے
 اسے و دولت تا گمان چسپے
 از عشق وصال زندگے یافت
 ز خانقہ بخرابا ت رخت برد وصال
 سن پنچان کہ تو خایار شوے بدیدہ نشام
 سرا سے نے سر و شان باہمو
 ہم چندان نرید باہ و خور شید
 سیاہ رہ ز پریشان دور نمی دو ذرم
 ہزار ترسہ میسنار تو پیشکترم
 ازان و وہ پرچم شکنین قامت نوزون
 اگر وصال تو خواہم قناسے خود طلبم
 بخلب دیدست نامانہ از تو خور سندم
 علاج اگر تو کنے جسنا ز رنجورے

بر چہید بساط کامرانے
 اصل طہر بند با جوانے
 پیرے ز کجا و شادمانے
 با پیرے و ضعف و ناتوانے
 پیران ہمہ در غم جوانے
 یک تیر مراد و بز نشانے
 ناکاسے بیدلان چہ دانے
 سوز دل مانے نشانے
 بر ما چو قضاے آسمانے
 البر من چو بلا سے ناگمانے
 بے عشق نبسا و زندگانے
 بگر کہ او ز خمند ابے رسد بجزو سے
 تو آ پنچان کہ من اپہ گل شوم ز کینہ ہوستنے
 کہ ہست آن جا پناہ ہر خسرا سے
 کہ از دست بستے جام شرابے
 وصال جملہ سر زلف پارہ مانے
 ہزار تو بہ کنون بشکنم ز بینا سے
 میان لشکر خوبان ز دلبرے طلے
 کہ من چو شبینم و کو آفتاب صحرے
 کہ این معاملہ میخواستم بہ بیدارے
 بلعیب اگر تو شوے مرعیاب بہ پارے

در سج و محنت پرواز فاروم آزاد
 تو انجمنین دل و دوستان بیازارے
 چنان ز چشم تو مستم کہ منہ اندام صیت
 ترا دشمن خونجولہ را ہمین فرقت
 زاہد دعائے تو چو فغانم اثر نداشت
 حریفان جملہ مخمور و زینا جرعه باقی
 بہ بزم حورا کہ بیدوست نوشم باوہ کوثر
 غیرت گل در نظر دارے ورشاک عنایب
 تا تو چون سرورین باغ بگشایے آزاد
 شکل از عمدہ این کار بر ایم صبا
 تا کہ فرماست عشق و سے ترسم
 بعوض چنان طلب کنت از من
 شکستے ترک این پرے رویان
 شکوہ ناکر وہ را نکھیر بشنوی و جرم
 است کہ سخت سست پیاسے
 نظیر کاش نبودے کست بہر و وفا
 باستان ہر کہ بست پیاسے
 زیت غمناک ناسک پیاسے
 وہن او کجا و غنچہ کجا
 منع کز بہر تو با شدن بے پروائی
 بغیر از حسن خوبان خرمے نیست

چہ لشکر با کہ بدل دارم از گرفتارے
 نہ دوستے بخدا دشمنے و خونخوارے
 اگر بیا و کنسم روزگار ہشیارے
 کہ دشمنے کئے و دوستیش ہندی
 نان پس بہ پیو سکہ ہ باید تو سٹے
 مگر در مان در و ما بچشم خود کند ساقی
 مرا این جہان گزار ہے بو کون تنگ مدتی
 ہجرہ خویشم نہ از یارے بہ گلشن میہرے
 بایرت محتلی باد خزانہ باشے
 ما باین بیدے و عشق باین بے باکے
 کہ مہا و در و کند اثرے
 بغلط سویم ار کند نظرے
 بہر حور بہشت اگر بشنرے
 خدمت آوردہ را یکسز بچرم انکاشے
 شاہاش کہ نیک ناجوا نرودے
 چنان کہ نیست نظیرت کے بزیر بے
 پا و فنا ہر کہ داشت پیونہرے
 مردنہ کام آرزو مندے
 رووان خود از گلاب بشوے
 پند کز عشق تو باشد من و نافرمانے
 کز وہے بہرہ باشد خوشہ پھینے

چو دوستی باشد دوستی نگیرد
 در واکه چورت از دو طرف نیکشدم
 دین به تحقیق بجز عشق نبودست وصال
 این چه فتنه است که در نرگس قنار داری
 خاک پاید ز چشم خضر کشش
 من بچشم با شدم نه بر او خویشتن
 وصال اگر بومالش رسی ز رشک تیب
 وصال از دست تنهایی بجان آمد نگارینا
 بجا دل از تو پرواز و بکاره
 التفات نیز با من خالی از آزار نیست
 ترک منادر بپاک خلق چه کوشش
 تو که نازک ترستی از برگ گل بس عیب این
 بینای وصال از تنهی از باد و لعلست
 در همه خصلت بدیعی در همه خلقت شگفت
 وصال بخوار شدی در رهش بچشم وفا
 و چشم همه عیش و طرب بایار بسین غنچه
 گرم بیستی در و خو و گفتن نمیدانند من آنم
 در بس و جانخوانده یکایک بگوش درستی
 دل از هوای فیه بخش بوستان بگرفت
 گمی جامم و هر گم بوسه که تمام بر ده دل
 بسیر گلشن و باغ و بهار باز چه روم

چه باشد خالی از دوست آستین
 که بار قیب نیز چنینی که با منی
 منکر عشق بود آن که نداد و دینتی
 و آنچه آشوب که در زلف پشیمان دار
 تا بشرم آید ز آب ز ندگی
 جور کنی عنایتی غشتم گم کنی کراستی
 چنان شیوی که در وصلش آرزو نکنی
 رسوله پرستی پیکه پیامه نامه یا و سه
 که از هر کار دل با باز دارستی
 بهم جو زخمی کش نسب بهم آدمی از سوزنی
 روسه نگارین برفعت تیره بهم پوشی
 که چو نسای زوشبان در دل سوزان من آیی
 حسرت نخورد تا که بود فعل تو بایستی
 در همه کشور پسندی در همه معنی تهاستی
 چو بوالهوس تو هم ای کاشن بوفا بو و سه
 اشنب همه شور و شغف آن شب شبی به شبی
 در طبیعی دانند در مان نمی بخشند تو آنی
 از پنه بد گمانیم قصه دراز می کنی
 کجاست گوشه واپس که بر کشم نفسی
 بنام ایزد عجب سودی عفا الله طرفه سودا
 تو گلشن من و بلخ من و بهار منی

کجا ز بخت بد خویشی کنسم باور
 مگر از خاک جاسے لاله لیلے مید بزریرا
 وصال این موسم گل من نہ تھا دل کف دادم
 کجائی کیہ گفے از وفا عت شود افزون
 وصال من نیست کز جور و بظاہر از تو پر گریہ و
 این رو عشق بود نے سفر کعبہ وصال
 پیدا ست کہ بس دل بہر بود ست نمانی
 پشتمتای کہ از چشم زمان گشتے کہ در شیب
 ترا بہ دل تنگ من و در فکر خجیر سے
 نہ از اہم باور است و سبے بانا کہ تاثیر سے

اگر معاینہ بینم کہ در کتار سے
 کہ خلق آشفته و مجنون و در ہر دم بصر سے
 کہ ہر کس با گل اندامے سر سے وار دو سودا
 بیانا در وفای دوست خوار بیانی من بینے
 بیفرا از جفا کار سے کہ یار یہا سے من بینے
 کہ تو ساریان : از ہوج و جہازہ کسے
 این زلف کج از نیر کلا سے کہ تو داری
 بیادت ای کہ از یاد و مہر ہدی کہ یادی
 نگارینا تو خود میدے و پنداری کہ صیاد سے
 من و این در وہی در ان کہ پیش نیست مر سے

تاریخ سفینہ منتخب

قطبہ تاریخ ریختہ قلم مجرب نگار قیامت کار شاعر سے ایجا و جناب سید محمد صاحب
 مختصر ازاد رئیس نامی ڈنگ

این نسخہ عیب کہ و نظم فارسی خود از برای خوش نما با احوال پوشید مرتب نظر از روز پنج شنبہ انوارات سال کہ شہر وصال

تراویدہ کلک کہ سبک جناب حافظ جہاد محی صاحب متخلص حمید باشد و کلکتہ

ہوش بانسختیبت ترتیب بہت کافی نو و پیشہ است از شہ تاج ان فخر چو کردم عیب کر و تر غلامہ مشعر شکر وصال

چکیدہ خامہ گہر جناب مولوی احمد حسین صاحب متخلص وافر مدرس

افارستہ ہر و مدرسہ و عہدہ

شکر الین نامہ جہاد و سوزان ایافتہ ترتیب محبت سے عناوہ افزوہ سالش رقم جسکوہ ستاد شہر وصال

انہر سے کہ کتاب سرا یا انتخاب سفینہ منتخب با اول کجاہ اپریل ۱۳۹۰ م طبع ہو شید

مزیل الاغراط سفینه منتخب

ک	ک	غلط	صحیح	ک	غلط	صحیح
۴	۵	نخوانند	نخواهد	۲۰	خواب	خواب
۵	۱۱	کنند	کنند	۱۸	نخون	نخون
۱۳	۱۳	وند	ند	۱۵	بودها	بودها
۱۶	۱۶	صال	وصال	۱۱	بعارضش	بعارضش
۲۱	۲۱	گوش	گوش	۲۰	از روی	از روی
۲۰	۲۰	اندازد	آن دارد	۲۳	بشر	بشر
۱۴	۱۴	مناز	مناز	۷	بر روی	بر روی
۶	۶	گو	گو	۱۱	مانند	مانند
۱۹	۱۹	نبیند	نبیند	۲۳	خوانم	خوانم
۲	۲	نانهین	نانهین	۵	وزارت	وزارت
۱۵	۱۵	ماچین	ماچین	۱۵	دریادی	دریادی
۲	۲	جمیش	جمیش	۱۹	گو	گو
۳	۳	گو	گو	۱۳	بوسه	بوسه
۴	۴	راه	راه	۲۰	اگر	اگر